

فرهنگ‌سازی

مهم‌ترین هدف سامان‌دهی منابع آموزشی و تربیتی

نیز، در مقایسه با سال‌های گذشته، در سطح بالاتری قرار داریم اما شواهد عینی نشان می‌دهد که راه نرفته در این حوزه بسیار است و همراه کردن معلمان و دانش‌آموزان و خانواده‌ها نیازمند فرهنگ‌سازی، آگاهی‌بخشی، سرمایه‌گذاری و سعه صدر است و اگر اراده عمومی بر همراهی با نهاد رسمی تعلیم و تربیت قرار نگیرد، تغییر قابل توجهی رخ نخواهد داد. ورود کتاب‌های غیر استاندارد، مانع بزرگ تحقق اهداف سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و گریز از حافظه‌مداری و خلاقیت و تفکر است.

البته بازار وسیع و پرسود تولید کتاب‌های کمک‌درسی برای برخی ناشران، که منافع اقتصادی خود را بر منافع ملی و فرهنگی ترجیح می‌دهند، وسوسه انگیز است و بر این مبنای متأسفانه همه‌ساله تعداد قابل توجهی از کتاب‌های آموزشی غیر استاندارد، بدون تأیید مراجع رسمی و با اسامی اغواگرانه در اختیار معلمان و دانش‌آموزان و خانواده‌ها قرار می‌گیرد که راه بستن راه بر آن‌ها، نیازمند آگاه‌سازی بیشتر و البته در برخی مواقع، به ناچار، برخورد انتظامی و حقوقی است. که امیدواریم با همراهی و همکاری نهادهای ذی‌ربط، این مهم هرچه زودتر صورت اجرایی و عملی بیابد.

بدیهی است در مسیر فرهنگ‌سازی، معلمان و مدیران نقش اساسی‌تری دارند. سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی بر آن است تا به شیوه‌های گوناگون، از جمله آموزش‌های کوتاه‌مدت الکترونیکی، به اطلاع‌رسانی و آگاه‌سازی این گروه استمرار بخشد تا آن‌ها، ولو به اجمال، با چهارچوب‌های اصلی یک منبع آموزشی و تربیتی استاندارد آشنا شوند و بدیهی است که استفاده از ظرفیت انجمن‌های علمی و درسی معلمان می‌تواند در این جهت در اولویت قرار گیرد.

استفاده بیشتر از ظرفیت «پخش مدرسه» جهت دسترسی آسان معلمان و دانش‌آموزان و خانواده‌ها به کتاب‌های استاندارد و راهنماهای تولید کتاب از دیگر اولویت‌هایی است که انشاءالله در سال ۹۷ مد نظر خواهد بود.

ایجاد و توسعه و تعامل با مخاطبان و کارشناسان، دریافت بازخورد از آنان با دیجیتالی و تعاملی‌تر شدن فصل‌نامه جوانه از دیگر برنامه‌هایی است که در این سال مورد توجه خواهد بود امید است که از این تلاش در جهت فرهنگ‌سازی بهینه و استفاده از منابع استاندارد بهره‌گیریم.

انعکاس نتایج راهبردها، برنامه‌ها و فعالیت‌های حوزه سامان‌دهی منابع آموزشی و تربیتی در سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی و رضایت نسبی دست‌اندرکاران و ذی‌نفعان از تلاش‌های پیشین، مجریان را به ادامه مسیر امیدوارتر می‌سازد. برگزاری پنزدهمین جشنواره کتاب رشد در مدرسه تاریخی دارالفنون و همراهی تولیدکنندگان منابع آموزشی و تربیتی با مؤلفان و کارشناسان و داوران و همچنین مشارکت اثربخش معلمان و مدیران، ترسیم‌گر چشم‌اندازی روشن‌تر و آینده‌ای درخشان‌تر است و بنا به گفته ریاست محترم سازمان پژوهش، امروز تولیدکنندگان بخش غیردولتی از منظر همراهی و رعایت استانداردهای مورد نظر آموزش و پرورش، در مقایسه با سال‌های قبل در تراز بالاتری قرار گرفته‌اند و بازار نشر قادر است به خودی خود آثار ضعیف را پالایش کند.

با این وجود باید توجه داشت که توفیق در سامان‌دهی منابع آموزشی و تربیتی و جلوگیری از ورود کتاب‌های غیر استاندارد به مدارس، دست کم، به سه عامل اصلی وابسته است:

۱. بخش کارشناسی و استانداردسازی وزارت آموزش و پرورش به عنوان مرجع سیاست‌گذار و برنامه‌ریز؛
۲. تولیدکنندگان منابع اعم از سرمایه‌گذاران، ناشران و مؤلفان و دیگر عوامل؛

۳. مصرف‌کنندگان اعم از معلمان و دانش‌آموزان و خانواده‌ها. مشارکت فعال و روبه‌تزايد بیش از ۴۰۰ ناشر در تولید ۲۸۰۰ عنوان کتاب مناسب و استاندارد و همسو با برنامه درسی ملی در جشنواره پانزدهم، حاکی از هماهنگی نسبی دو ضلع این مثلث است. ضلع سوم این مثلث، یعنی مخاطبان، که جامعه عظیم و گسترده و پیچیده‌ای از معلمان و دانش‌آموزان و مدیران مدارس و خانواده‌هاست، نقش بارزتری در این حیطه ایفا می‌کنند.

از این رو توفیق‌نهایی در اجرای برنامه سامان‌دهی، مستلزم همراهی و هم‌سنجی و باور مشترک مخاطبان است. اگر استانداردها به خوبی تعریف شوند و ناشران نیز در تولید منابع آن‌ها را به کار گیرند، ولی هدف‌نهایی این فرایند - که مصرف‌کنندگان‌اند - درک درستی از اهمیت آن نداشته باشند و خود را در برابر آن مسئول و ملزم ندانند، عملاً کوشش‌های به عمل آمده، بلااثر یا کم‌فایده خواهند بود. گرچه به نظر می‌رسد در حوزه آموزش و همراه کردن مخاطبان